

Vlaams
Parlement

ingediend op **12** (2016-2017) – Nr. 2
8 februari 2017 (2016-2017)

Verslag van de hoorzitting

namens de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting
uitgebracht door Björn Rzoska

over de evaluatie

van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen

over het begrotingsbeleid 2017
van de Vlaamse Gemeenschap

Samenstelling van de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting:

Voorzitter: Paul Van Miert.

Vaste leden:

Paul Cordy, Matthias Diependaele, Jos Lantmeeters, Lieve Maes, Jan Peumans, Paul Van Miert;
Jenne De Potter, Katrien Schryvers, Koen Van den Heuvel, Peter Van Rompuy;
Willem-Frederik Schiltz, Bart Somers;
Jan Bertels, Joris Vandenbroucke;
Björn Rzoska.

Plaatsvervangers:

Piet De Bruyn, Annick De Ridder, Andries Gryffroy, Peter Persyn, Axel Ronse, Kris Van Dijck;
Robrecht Bothuyne, Dirk de Kort, Ward Kennes, Katrien Partyka;
Rik Daems, Marino Keulen;
Michèle Hostekint, Güler Turan;
Wouter Vanbesien.

Documenten in het dossier:

12 (2016-2017) – Nr. 1: Evaluatie van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen

INHOUD

I.	Toelichting door de afvaardiging van de SERV	5
1.	Toelichting door Pieter Kerremans, administrateur-generaal van de SERV	5
1.1.	Inleiding	5
1.2.	Evolutie macro-economische uitgangspunten	5
1.3.	Heldere communicatie over begrotingsbeleid blijft van belang	5
2.	Toelichting door Erwin Eysackers, medewerker van de SERV	5
2.1.	Vlaamse begroting 2017 is structureel in evenwicht	5
2.2.	Gewijzigde ramingen van ontvangsten en uitgaven	5
2.3.	Bijkomende beleidsinitiatieven en heroriënteringen	6
2.4.	Analyse van de investeringen in opeenvolgende begrotingen	6
2.5.	Rapporteringsvoorstel inzake investeringen per beleidsdomein	7
2.6.	Kwaliteit van de begrotingsrapportering	7
2.7.	SERV-advies in de maak over de conceptnota van de Vlaamse Regering over de schuld	8
3.	Conclusie door Pieter Kerremans	8
II.	Debat	8
1.	Tussenkoms van Björn Rzoska	8
1.1.	Onderbenutting	8
1.2.	Ziekenhuisinvesteringen	8
1.3.	Rampenfondsen	8
1.4.	Mogelijke versoepeling van de Europese begrotingsregels voor investeringen	8
1.5.	Oosterweel	9
2.	Tussenkoms van Matthias Diependaele	9
2.1.	Macro-economische vooruitzichten	9
2.2.	Vlaamse begroting is structureel in evenwicht	9
2.3.	SERV-toelichting over drie fases in verwerking investeringen in Vlaamse begroting	9
2.4.	SERV-conclusie is de nagel op de kop	9
3.	Tussenkoms van Koen Van den Heuvel	9
3.1.	Positieve SERV-evaluatie met nadruk extra investeringen	9
3.2.	Macro-economische prognoses gaan goede richting uit	9
3.3.	Geopolitieke risico's	9
3.4.	Schuldnormering en de te respecteren driehoek	10

4.	Tussenkomst van Jan Bertels.....	10
4.1.	Structureel houdbare uitgavendynamiek	10
4.2.	Macro-economische vooruitzichten.....	10
4.3.	Kritische noot van de SERV over de onderbenutting	10
4.4.	Hogere overheidsinvesteringen.....	10
4.5.	Leesbaarheid van de begroting	10
4.6.	Advies inzake de schulddoelstelling	10
4.7.	Budgettaire impact dienstencheques	10
4.8.	Budgettaire situatie VFLD en Rampenfonds	10
4.9.	Bijlage SERV-evaluatie over pps	11
4.10.	Ziekenhuisfinanciering	11
5.	Repliek van Erwin Eysackers.....	11
5.1.	Werkwijze sociale partners bij redactie begrotingsadviezen	11
5.2.	Onderbenutting	11
5.3.	Ziekenhuisfinanciering.....	11
5.4.	Europees begrotingsbeleid inzake investeringen	11
5.5.	Oosterweel	12
5.6.	Macro-economische prognoses	12
5.7.	De grotere beleidsruimte in de derde fase.....	12
5.8.	Rapport over de schuldrapportering op komst	12
5.9.	Dienstencheques	12
6.	Tussenkomst van minister Bart Tommelein	12
6.1.	Evaluatie SERV is eenduidig	12
6.2.	Advies SERV voorafgaand aan de opmaak 2017 is sterk opgevolgd door de Vlaamse Regering	12
6.3.	Erkenning dat begroting 2017 structureel in evenwicht is	13
6.4.	Advies over hoe omgaan met pps in de toekomst	13
6.5.	Schuldnormering	13
6.6.	Transparant communiceren.....	13
6.7.	Werkgroep Leesbaarheid van de begroting.....	13
6.8.	Instelling ESR-toets door de Vlaamse Regering bij alternatief gefinancierde projecten.....	13
6.9.	Onderbenutting	14
6.10.	Oosterweel	14
6.11.	Ziekenhuisfinanciering	14
	Gebruikte afkortingen	15

De Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting besprak op 24 januari het rapport Evaluatie van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen over het begrotingsbeleid 2017 van de Vlaamse Gemeenschap. (*Parl. St.* VI. Parl. 2016-17, nr 12/1).

I. Toelichting door de afvaardiging van de SERV

1. Toelichting door Pieter Kerremans, administrateur-generaal van de SERV

1.1. Inleiding

Pieter Kerremans legt uit dat de SERV elk jaar voor de zomervakantie een advies over de komende begrotingsopmaak uitbrengt. Het voorliggende document is een evaluatie door de SERV over de begrotingsopmaak 2017.

1.2. Evolutie macro-economische uitgangspunten

Sinds verscheidene jaren wijst de SERV in zijn adviezen en evaluatierapporten over het begrotingsbeleid op een bescheiden economische heropleving na de wereldwijde financieel-economische crisis van 2008. Hoewel zowel de economische prognoses als de werkgelegenheidsvooruitzichten positief evolueren, kan tot nu toe niet gesproken worden van een beduidende economische heropleving. Niettemin wordt in 2017 een significante groei van economie en werkgelegenheid met ook een positieve impact op de overheidsfinanciën verwacht.

1.3. Heldere communicatie over begrotingsbeleid blijft van belang

Zeker in onzekere tijden is een heldere communicatie over begrotingsbeleid van groot belang. Zoals in eerdere adviezen en rapporten benadrukt de SERV het belang van transparantie en duidelijkheid in de begrotingsopvolging, zeker gezien de groeiende complexiteit van begrotingen door de zesde staatshervorming en de keuze van de Vlaamse Regering om een eigen begrotingsdoelstelling te ontwikkelen. De toelichting van de evaluatie gaat in op het structureel begrotingsbeleid en op de investeringen in de afgelopen en komende jaren, met nadruk op bijkomende investeringsimpulsen in de komende jaren.

2. Toelichting door Erwin Eysackers, medewerker van de SERV

2.1. Vlaamse begroting 2017 is structureel in evenwicht

Volgens *Erwin Eysackers* heeft de SERV in zijn advies over de initiële begroting 2017 gepleit voor een begroting die structureel in evenwicht is. Algemeen constateert de SERV dat dit het geval is.

2.2. Gewijzigde ramingen van ontvangsten en uitgaven

De SERV merkt evenwel ook op dat er belangrijke verschillen zijn tussen de begroting zelf en de informatie beschikbaar bij opmaak van het SERV-advies. Ter illustratie geeft de spreker de belangrijkste elementen, met zowel een positieve als een negatieve impact op het saldo.

Een aantal uitgaven is tijdelijk verminderd, waarvan de Oosterweelverbinding het belangrijkste element is. Zo bedraagt het verschil tussen hetgeen initieel bij opmaak van het advies het uitgangspunt was voor Oosterweel (een kleine 400 miljoen euro) en wat finaal in de begroting is opgenomen (namelijk 80 miljoen euro) 308 miljoen euro.

Een aantal uitgaven bevindt zich nog in een opstartfase. De impact van een nieuw forfaitmechanisme op de uitgaven voor de financiering van ziekenhuisinfrastructuur was bij de voorbereiding van het SERV-advies niet in kaart te brengen, noch de vermeden uitgaven van 333 miljoen euro, noch de bijkomende uitgaven van 53 miljoen euro.

De onderbenutting was in de SERV-berekening constant gehouden, terwijl die nu met 50 euro miljoen voor de reguliere uitgaven verhoogd wordt. Uiteraard werden aanvankelijk ook de nieuw geconsolideerde instellingen niet in rekening gebracht.

Daarnaast wijst de spreker op niet-voorzien elementen met een negatieve impact op het saldo, zoals de federale maatregel om bij de berekening van de toelage voor de fiscale rekening te houden met het geactualiseerde basisbedrag voor de fiscale uitgaven voor het aanslagjaar 2015 (min 111,1 miljoen euro bijstelling ten opzichte van de BA 2016 en min 136,3 miljoen euro afrekening vorig jaar is samen min 247,4 miljoen euro).

De SERV vraagt aandacht voor de evolutie van die elementen.

2.3. Bijkomende beleidsinitiatieven en heroriënteringen

Voorts neemt de Vlaamse Regering in de begroting nieuwe beleidsinitiatieven en heroriënteringen op. Het merendeel ervan staat in het Vlaamse regeerakkoord.

De raad onderscheidt hierin 2 types:

- maatregelen die in de jaren 2015-2016 on hold gezet zijn en nu hernomen worden ten belope van 153,3 miljoen euro als maatregelen bij ongewijzigd beleid beschouwd omdat ze al bestonden bij het eind van de vorige regering;
- daarnaast kan 377 miljoen euro wel degelijk als nieuw beleid beschouwd worden, met dien verstande dat deze uitgaven vastgelegd werden in het regeerakkoord.

Tevens zijn er voor 24 miljoen euro nieuwe beleidsuitgaven beslist.

Voorts wordt er een verdeling per beleidsdomein gemaakt. Voorgaande categorieën leveren samengeteld een totaal op van bijna 555 miljoen euro nieuwe uitgaven.

2.4. Analyse van de investeringen in opeenvolgende begrotingen

Omdat investeringen relevant zijn, heeft de SERV een analyse trachten te maken van de investeringen in opeenvolgende begrotingen. De analyse zit dus op een abstracter niveau en bekijkt ook of investeringen conform het Europees Systeem van Nationale en Regionale Rekeningen 2010 (ESR-2010) verwerkt zijn. De raad ziet drie fases.

2.4.1. Fase 1

Fase 1 loopt tot september 2014, vóór de invoering van ESR-2010. Hoewel de technische principes niet zoveel verschillen van die van ESR-1995, is de praktische toepassing wel heel anders, deels omdat de Europese richtlijnen gedetailleerder zijn. De impact op de begroting is in fase 1 beperkt. Grote investeringen blijven buiten de begroting, de financiering op langere termijn wordt geregeld met beschikbaarheidsvergoedingen.

2.4.2. Fase 2

Tijdens de tweede fase, vanaf september 2014 tot en met 2016, wordt ESR-2010 ingevoerd. De overheidsperimeter wordt aanzienlijk uitgebreid, zodat onder andere de bestaande pps-constructies alsnog in de begroting verwerkt dienen te worden. De regels zijn duidelijk: een engagement van een overheid tot investeren in wat als een overheidsactiva beschouwd wordt, maakt deel uit van de begroting. In deze periode hebben de ESR-correcties vooral een negatieve impact op de begroting van om en bij 500 miljoen euro per jaar. Omdat de perimeter slechts geleidelijk uitbreidt, is er verwarring over de beleidsaanpak, vooral over investeringsvehikels die niet op de overheidsbalans moeten maar wel conform ESR-2010 moeten zijn.

2.4.3. Derde fase

In de derde fase is er duidelijkheid over hoe het moet. De ESR-impact van de bestaande constructies is in belangrijke mate verwerkt. Daardoor neemt de beleidsruimte toe. Beleidsmatig is er geen debat meer over de toepassingsmodaliteiten van ESR-2010. De regels van Eurostat en het Instituut voor de Nationale Rekeningen zijn duidelijker.

In die derde fase ziet de SERV drie grote uitdagingen:

- het blijvend garanderen van een structureel houdbare uitgavendynamiek;
- het geven van sterke investeringsimpulsen, ondersteund door een krachtig groeivriendelijk begrotingsbeleid;
- de integratie van een schulddoelstelling in het begrotingstraject.

In de derde fase zien de sociale partners ruimte voor een sterke investeringsimpuls, zeker gezien de Vlaamse en Belgische overheidsinvesteringen bescheiden zijn in internationaal perspectief en gezien de groeibevorderende impact van deze investeringen. Met financieringsconstructies buiten de overheidsbegroting, bepleit de raad zeker geen vrijbrief om gelijk wat te doen, maar net voorzichtigheid. Hij raadt aan de keuze altijd te motiveren met goede inhoudelijke redenen, dus niet met zuivere debudgetteringsargumenten. Het is evident dat er een economische en maatschappelijke meerwaarde moet zijn.

2.5. Rapporteringsvoorstel inzake investeringen per beleidsdomein

De SERV suggereert tot slot om per beleidsdomein een overzicht van de meerjarige investeringsprojecten te geven van wat al gerealiseerd is, wat dat jaar aan bod komt en wat nog te realiseren is. Een andere suggestie over de rapporteringswijze is om beter te documenteren wat de reële betalingen zijn, de kasbewegingen dus, hoe die ESR-matig verwerkt worden en tot welke ESR-correcties dat aanleiding geeft, opnieuw per beleidsdomein. Die uitleg verschuift dan van de algemene toelichting naar de toelichting per beleidsdomein.

Voorts gaat het rapport in op hoe pps ESR-2010-conform te maken. Dat is eerder bedoeld voor de sociale partners zelf.

2.6. Kwaliteit van de begrotingsrapportering

Ook vindt de SERV dat de begrotingsrapportering verbetert, aangezien de verschillen tussen index en compensaties duidelijker worden. Op andere vlakken zijn er nog bijkomende stappen mogelijk.

De SERV wil actief meewerken aan de werkgroep die de leesbaarheid van begrotingsdocumenten verbetert en aan de voorbereiding van de prestatiebegroting.

2.7. SERV-advies in de maak over de conceptnota van de Vlaamse Regering over de schuld

De Vlaamse Regering heeft daarnaast een conceptnota over de schuld goedgekeurd. De publicatie van deze nota kwam te laat om ze reeds in deze evaluatie op te nemen. De SERV neemt zich voor daarover dit voorjaar nog een advies uit te brengen, evenals over de investeringskanalen in ESR-2010 compatibel met ESR.

3. Conclusie door Pieter Kerremans

Pieter Kerremans besluit dat de derde fase van de verwerking van de investeringen in de begroting voor de deur staat. Cruciaal voor de sociale partners is een structureel houdbare uitgavendynamiek met sterke investeringsimpulsen en integratie van schuld doelstelling in het begrotingstraject. In die derde fase zijn sterke investeringsimpulsen mogelijk maar ook wenselijk. Om een investeringsproject buiten de overheidsbalans te houden, moeten er inhoudelijk goede redenen zijn zoals snelheid van realisatie of inhoudelijk goede oplevering, zodanig dat de maatschappelijke en economische meerwaarde van het project op een ESR-matig correcte wijze gegarandeerd is. Waar zinvol en mogelijk genieten investeringen conform ESR-2010 de voorkeur van de SERV.

II. Debat

1. Tussenkomst van Björn Rzoska

1.1. Onderbenutting

Björn Rzoska herinnert eraan dat de meeste knelpunten al aan bod kwamen. Heeft hij goed gelezen dat de SERV een onderzoek naar de onderbenutting aankondigt bij de begrotingsopmaak 2018? Welk voorbehoud heeft de SERV bij de huidige werkwijze?

1.2. Ziekenhuisinvesteringen

De SERV laat uitschijnen dat de discussie over de ziekenhuisinvesteringen tussen het Instituut voor de Nationale Rekeningen en Eurostat nog niet beslecht is. Volgens zijn informatie heeft Eurostat twee keer, in oktober en in april 2016, een voorbehoud gemaakt bij de kwaliteit van de door België verstrekte gegevens bij de overheidsrekening. De niet-consolidatie was de oorzaak. De SERV lijkt een slag om de arm te houden, de spreker vreest echter voor negatieve budgettaire gevolgen.

1.3. Rampenfonds

Enkele lasten uit het verleden van het Rampenfonds zullen allicht wegen op de begroting, wat dan wel zal blijken bij de begrotingsaanpassing.

1.4. Mogelijke versoepeling van de Europese begrotingsregels voor investeringen

Voorts informeert hij naar het standpunt van de SERV bij de mogelijke versoepeling van de Europese begrotingsregels voor investeringen. Hij ziet geen lijn in de punten 65 en 66 van de evaluatie. In punt 65 acht de raad het goed dat de regels herbekeken worden, in punt 66 verwacht de raad dat de huidige regels uiteindelijk zullen blijven gelden.

1.5. Oosterweel

Aangaande Oosterweel lijkt de SERV zijn strenge standpunt dat het binnen de begroting moet, ietwat te versoepelen. Wat denkt de raad dan over de opmerking van het Rekenhof over de betaalbaarheid van het project?

2. Tussenkomst van Matthias Diependaele

Matthias Diependaele heeft niet veel opmerkingen aangezien de SERV overwegend lovend is over de begroting.

2.1. Macro-economische vooruitzichten

Dat de macro-economische vooruitzichten vraagtekens blijven, vindt hij evident. De begroting is gebaseerd op een prognose van een economische groei van 1,2%. De laatste cijfers van het Internationaal Muntfonds of van de Europese Commissie zijn hoopvoller (1,6%).

2.2. Vlaamse begroting is structureel in evenwicht

De SERV bevestigt dat de begroting structureel in evenwicht is.

2.3. SERV-toelichting over drie fases in verwerking investeringen in Vlaamse begroting

De spreker informeert waarom de raad uit de impact van de derde fase op de begroting per definitie afleidt dat er meer beleidsruimte komt.

2.4. SERV-conclusie is de nagel op de kop

Dat de SERV het heeft over een sterke investeringsimpuls door groeivriendelijk investeringsbeleid hoort hij graag. De raad formuleert de echte grote uitdaging voor de komende jaren kernachtig als een structureel houdbare uitgavedynamiek: structureel evenwicht combineren met een sterke investeringsimpuls en schuldbeheersing.

3. Tussenkomst van Koen Van den Heuvel

3.1. Positieve SERV-evaluatie met nadruk extra investeringen

Koen Van den Heuvel ziet ook vooral positieve commentaar in de evaluatie, met een nadruk op de investeringsimpuls. Dat kwam de voorbije jaren al vaak aan bod in de commissie waardoor de meeste leden overtuigd zijn dat het de te bewandelen weg is.

3.2. Macro-economische prognoses gaan goede richting uit

Macro-economische prognoses zijn inderdaad onzeker, maar de indicatoren, onder meer over de werkloosheid, gaan de goede richting uit wat invloed heeft op het vertrouwen van ondernemers en van consumenten, die dan weer meer gaan investeren en consumeren. Kortom, er is hoop op een positieve spiraal kortom.

3.3. Geopolitieke risico's

Het grote risico voor dat vertrouwen is nu vooral van politieke aard, met enkele belangrijke verkiezingen in Europese landen in het verschiet en met de komende initiatieven van de nieuwe president van de Verenigde Staten. Hopelijk speelt dat

niet en wordt de financiële buffer dus ruimer, zodat de Vlaamse begroting minstens in evenwicht zal kunnen worden afgesloten.

3.4. Schuldnormering en de te respecteren driehoek

Aangaande de schuldnormering zijn er de voorbije jaren stappen voorwaarts gezet. Hij kijkt uit naar het advies van de SERV dienaangaande. Ook hij is het eens met de driehoek waarbij het zaak is te investeren zonder de schuld te laten ontsporen.

4. Tussenkomst van Jan Bertels

4.1. Structureel houdbare uitgavendynamiek

Jan Bertels begrijpt het belang van het evenwicht in de driehoek, maar dat evenwicht kan in de tijd verschillen. De discussie daarover kan gevoerd worden in de besprekingen van begrotingsopmaak of meerjarenramingen.

4.2. Macro-economische vooruitzichten

De macro-economische factoren zijn inderdaad voorspellingen. Hopelijk valt de economische groei beter uit in werkelijkheid en compenseert hij dan ook de stijgende uitgaven door de inflatieverhoging die het Planbureau verwacht.

4.3. Kritische noot van de SERV over de onderbenutting

De SERV wijst terecht op de onderbenutting van 50 miljoen euro extra en de 122 miljoen euro voor de hogescholen en universiteiten. Jan Bertels verwacht dat de minister bekijkt of die ramingen bewaarheid worden in de loop van het jaar.

4.4. Hogere overheidsinvesteringen

Dat de overheidsinvesteringen omhoog moeten, vindt de spreker een correcte analyse.

4.5. Leesbaarheid van de begroting

Het Vlaams Parlement en zijn werkgroep over de leesbaarheid van de begroting moeten de suggesties van de SERV over de transparantie en over de vertaling van de investeringsuitgaven in een meerjarig perspectief zeker ter harte nemen.

4.6. Advies inzake de schulddoelstelling

Ook hij kijkt uit naar het document van de SERV over de schulddoelstelling dat er zit aan te komen dit voorjaar.

4.7. Budgettaire impact dienstencheques

De SERV zegt dat de Vlaming een grote koper blijft van dienstencheques. Impliceert dat dat de uitgaven inzake dienstencheques allicht moeten worden bijgesteld?

4.8. Budgettaire situatie VFLD en Rampenfonds

De discussie over het Vlaams Fonds voor de Lastendelging en het Rampenfonds is al gevoerd bij de begrotingsopmaak.

4.9. Bijlage SERV-evaluatie over pps

Voorts feliciteert hij de SERV voor de duidelijke bijdrage over pps.

4.10. Ziekenhuisfinanciering

Eurostat classificeert de ziekenhuissector momenteel als overheidssector. In België zal er nu allicht een discussie losbarsten of hij onder de sociale zekerheidsinstellingen, dus de federale overheid, of onder de gemeenschapsinstellingen, dus de Vlaamse overheid, valt. Het gaat om meer dan 300 miljoen euro per jaar.

Aan minister Bart Tommelein vraagt hij in dit verband of deze discussie al is opgestart.

5. Repliek van Erwin Eysackers

5.1. Werkwijze sociale partners bij redactie begrotingsadviezen

Erwin Eysackers legt uit dat elk SERV-rapport geschreven wordt door de sociale partners. Per rapport leggen ze op bepaalde elementen meer of minder de nadruk. Ze hebben gefocust op de begroting zonder telkens terug te grijpen naar wat ze al voorheen aankaartten.

5.2. Onderbenutting

Het ambtelijk monitoringcomité maakt een goed overzicht van de onderbenutting. Binnenkort kunnen de gegevens over de uitvoering van de begroting daarbij gevoegd worden. Pas dan kan de methode gehanteerd bij de berekening van de onderbenutting, beoordeeld worden. De afgelopen jaren zijn er enkele wijzigingen doorgevoerd. Zo maakt de opdeling van uitgaven in regulier en eenmalig het niet eenvoudiger. De SERV maakt daarom tijd om het van naderbij te bekijken. De ambitie is te pleiten voor wat meer stabiliteit en voorspelbaarheid.

5.3. Ziekenhuisfinanciering

De vragen over het oordeel van het Instituut voor de Nationale Rekeningen over de ziekenhuizen kunnen beter beantwoord worden door de minister. Eurostat is duidelijk: door de aard van de financiering, onder andere hun werkingsmiddelen, dienen ziekenhuizen, onafhankelijk van de inrichter, beschouwd te worden als overheidsactiva. Voor zover hij weet, zal het Instituut voor de Nationale Rekeningen pas een standpunt innemen tegen midden februari. Als ze geklasseerd worden onder de Vlaamse overheid (entiteit II), ziet de spreker niet in hoe het forfaitmechanisme nog kan worden toegepast en hoe vermeden kan worden alles in één keer in de begroting op te nemen. Hij heeft begrepen dat het Instituut voor de Nationale Rekeningen onderzoekt of een eventuele consolidatie ook kan betekenen dat de ziekenhuizen binnen entiteit I (instellingen sociale zekerheid) kunnen ondergebracht worden.

5.4. Europees begrotingsbeleid inzake investeringen

Onder punt 65 vat de SERV de mogelijke kritiek op het Europese begrotingsbeleid samen en constateert dat Europa geen duidelijk signaal geeft. De communicatie over de flexibiliteit dateert van januari 2015. Verdere stappen zijn gezet maar een beleidstekst met duidelijke richtlijnen over een andere verwerking van investeringen binnen de overheidsrekeningen is er vooralsnog niet.

5.5. Oosterweel

Over Oosterweel doen de sociale partners ook nu geen uitspraken. Principieel veranderen ze dus niet van houding en hebben ze er in dit advies niets over gezegd. Ook over de haalbaarheid van de begrotingsinspanning voor Oosterweel en de impact ervan op de meerjarenraming doet de SERV geen uitspraken.

5.6. Macro-economische prognoses

Macro-economisch zijn de signalen vandaag gunstiger dan in september. Na 2008 zijn er heel wat economische heroplevingen aangekondigd maar niet bewaarheid geworden. Daarom is de SERV voorzichtig en wacht hij af.

5.7. De grotere beleidsruimte in de derde fase

De grotere beleidsruimte in de derde fase is er in vergelijking met de tweede fase, waarin er heel wat uitgaven in de begroting moeten worden toegevoegd, wat in de derde fase niet meer nodig is. Theoretisch is er niet echt meer beleidsruimte, maar een heel aantal zaken met een negatieve impact zijn verwerkt, wat mogelijkheden biedt. Daarbij komt nog dat de investeringsimpact van enkele grote investeringsprogramma's, waaronder Scholen van Morgen, afloopt. Het forfaitmechanisme zorgt er daarnaast voor dat bepaalde uitgaven ESR-matig niet in rekening hoeven te worden gebracht. Een mechanisme zoals pps conform ESR-2010, functioneert dus anders in de tweede fase dan in de derde fase.

5.8. Rapport over de schuldrapportering op komst

Het is de ambitie van de SERV om tegen eind februari, begin maart een rapport over de schuldrapportering uit te brengen dat elementen van het advies van vorig jaar zal uitwerken.

5.9. Dienstencheques

Gezien de voorziene correctie op de regionale opcentiemen via de bijzondere financieringswet in 2018, zal de minister opnieuw het geheel van fiscale ontvangsten en uitgaven via de BFW moeten bekijken. Ook de fiscale ontvangsten en uitgaven voor dienstencheques zullen daarbij aan bod komen.

6. Tussenkost van minister Bart Tommelein

6.1. Evaluatie SERV is eenduidig

Minister *Bart Tommelein* dankt de SERV voor de eenduidige lijn, zowel technisch als inhoudelijk, in de evaluatie van de begroting 2017.

6.2. Advies SERV voorafgaand aan de opmaak 2017 is sterk opgevolgd door de Vlaamse Regering

In het advies ter voorbereiding van de begroting 2017 riep de SERV zowel op om een strikte budgettaire orthodoxie te bewaken en om fors te investeren. In navolging van het SERV-advies van juli 2016, heeft de Vlaamse Regering bij de begroting 2017 alvast maximaal ingezet op bijkomende investeringen in welzijn, onderzoek en infrastructuur, binnen een strikt budgettair kader.

6.3. Erkenning dat begroting 2017 structureel in evenwicht is

Het doet de minister plezier dat de SERV erkent dat de Vlaamse begroting structureel in evenwicht is en tegelijk fors investeert. Bij de begroting 2017 is er voor maar liefst 613 miljoen euro aan extra nieuw beleid opgestart, waarvan 507 miljoen euro in uitvoering van het regeerakkoord. Momenteel is er in totaal al voor 955 miljoen euro van het nieuwe beleid, gepland in het regeerakkoord, gerealiseerd. Alvast 480 miljoen euro daarvan gaat naar investeringen in infrastructuur, waartoe de SERV oproept.

6.4. Advies over hoe omgaan met pps in de toekomst

De SERV doet ook een voorzichtige oproep om bovenop de reeds vermelde inspanningen eventueel ook gebruik te maken van de (vernieuwde) mogelijkheden van pps en forfaitisering. Ook de Commissie voor alternatieve financiering van overheidsinvesteringen buigt zich daarover. De minister van Financiën en Begroting is het eens met de SERV dat een pps niet puur om begrotingstechnische redenen mag doorgevoerd worden, maar dat tegelijk de maatschappelijke en financiële aspecten in rekening moeten gebracht worden. De minister benadrukt dat moet bewaakt worden dat de beschikbaarheidsvergoedingen betaalbaar zijn; een zorg die ook het Rekenhof en ratingbureaus al uitten.

6.5. Schuldnormering

De sociale partners waarderen de beslissing van de Vlaamse Regering over de schuldnormering en zullen er bijkomend advies over verstrekken.

De minister wil er de SERV en de commissieleden alvast aan herinneren dat de Vlaamse Regering met de normering twee doelen heeft: het garanderen van een gunstige ratingpositie via het beperken van de bruto geconsolideerde schuld in percent van de lopende ontvangsten én het bewaken van de nettoactiefpositie van Vlaanderen. De doelstelling inzake de nettoactiefpositie, of met andere woorden: "de zichzelf terugbetalende schuld" is in de nieuwe statistische omgeving (na invoering van ESR-2010) nog steeds vergelijkbaar met de doelstelling van een nulschuld, zoals in 2009 werd geformuleerd in het pact 2020. Aan zijn voorganger Dirk Van Mechelen zegt hij dat er ook onder zijn bewind geen nulschuld zou geweest zijn als toen de nieuwe parameters golden.

6.6. Transparant communiceren

De minister gaat graag in op de oproep van de SERV om helder te communiceren. Dat is trouwens een stokpaardje van hem. Hij denkt met recht en reden te kunnen zeggen dat hij nu al de beschikbare gegevens zo transparant mogelijk tracht weer te geven. Het structureel aanleveren van alle monitoringrapporten, lovend of niet, is het belangrijkste bewijs daarvan.

6.7. Werkgroep Leesbaarheid van de begroting

Ook voor de leesbaarheid van de begroting verleent hij volledige medewerking aan de parlementaire werkgroep ter zake.

6.8. Instelling ESR-toets door de Vlaamse Regering bij alternatief gefinancierde projecten

Tot slot heeft de Vlaamse Regering op 20 januari 2017 ook nog haar akkoord verleend voor een ESR-toets op de alternatief gefinancierde projecten. Al die acties passen in het streven naar transparantie, wat de minister onverminderd

zal voortzetten. Ook de minister vindt dat de overheid meer moet investeren in cruciale projecten, zeker in mobiliteitsinfrastructuur.

6.9. Onderbenutting

Een begroting is steeds een raming. Uit de voorlopige uitvoeringsgegevens 2016 concludeert het ambtelijk monitoringcomité dat de onderbenuttingsdoelstelling waarschijnlijk gehaald wordt, dus dat de onderbenutting correct geraamd is.

6.10. Oosterweel

Wat Oosterweel betreft, wil ook hij de discussie of het nu in of buiten de begroting moet, even terzijde schuiven en vooral de mobiliteit zo snel mogelijk op het juiste spoor zetten.

6.11. Ziekenhuisfinanciering

De discussie over de ziekenhuissector wordt momenteel gevoerd, de minister kan daar momenteel weinig meer over zeggen. Of het nu onder entiteit I of entiteit II valt, maakt weinig uit voor de burger.

Jan BERTELS,
voorzitter

Björn RZOSKA,
verslaggever

Gebruikte afkortingen

BFW	bijzondere financieringswet
ESR	Europees Systeem van Nationale en Regionale Rekeningen
Eurostat	statistical office of the European Union
pps	publiek-private samenwerking
SERV	Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen
VFLD	Vlaams Fonds voor de Lastendelging